

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Alvar Aallon katu 8
60101 Seinäjoki

Päätös kalataloudellisen tarkkailuohjelman hyväksymisestä

ASIA

Kivi- ja Levalammen tulovirtaaman pienentäminen -hankkeen (Kurikka, Laihia ja Ilmajoki) kalataloudellisen tarkkailuohjelman hyväksyminen

HAKIJA

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus

ASIAN VIREILLETULO

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on toimittanut 7.10.2020 Varsinais-Suomen ELY-keskukseen hyväksyttäväksi esityksen Kivi- ja Levalammen tulovirtaaman pienentäminen -hankkeen kalataloudelliseksi tarkkailuohjelmaksi.

TOIMINTA

Hankkeen ensisijaisena tarkoituksena on pienentää Kivi- ja Levalammen tekojärven tulovirtaamaa turvalliselle tasolle myös erittäin harvinaisten tulvien aikana. Tämä toteutetaan kääntämällä Lintuluoman ja Kaunisnevanon vesiä Lintuluoman kanavasta Lintu-Tupenluoman yhdyskanavaan. Käännettävien alueiden pinta-ala on yhteensä 32,6 km². Valuma-alueiden kääntäminen aiheuttaa virtaamien kasvua Lintu-Tupenluoman yhdyskanavassa, Tupenluomassa ja Wacklininojassa. Tämä edellyttää Wacklininojan sekä Tupenluoman ja Lintu-Tupenluoman yhdyskanavan perkausta sekä osin uomien kapasiteetin suurentamista ja siltojen/rumpujen uusimista. Hankkeen tarkoituksena on myös parantaa Säläisjärven tilaa kasvattamalla sen tulovirtaamaa johtamalla sinne vettä Lintuluoman yläosasta rakennettavaa juoksutusputkea pitkin. Säläisjärvestä Flikunluomaan ja Peuranluomaan juoksutettavan veden vähimmäismäärät säilyvät muuttumattomina, mutta Peuranluomaan juoksutettavaksi enimmäisvirtaamaksi tulee 0,15 m³/s. Flikunluoman vedenjohtokyvyn parantamiseksi uoman keskiosalla on tarpeen toteuttaa perkaus sekä uusia yksi rumpu. Hankkeessa toteutettavien uomien perkauksien kokonaismassamäärä on enintään 44 000 ktr-m³.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT

Esitetty tarkkailuohjelma perustuu Länsi ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 7.5.2020 antamaan lupapäätökseen nro 116/2020 (Dnro LSSAVI/616/2018), jonka lupamääräyksen 18 mukaan luvan saajan on

tarkkailtava hankkeen vaikutuksia kala- ja rapukantoihin hakijan selityksen liitteenä toimitetun, 5.12.2018 päivätyn tarkkailusuunnitelman mukaisesti siten muutettuna, että sähkökoekalastus on toteutettava kerran myös ennen hankkeen toteutuksen aloittamista tarkkailusuunnitelmassa esitetyistä kalastuspaikoista, mikäli tietoa kyseisistä paikoista ei ole valmiiksi muuten saatavilla. Tarkkailusuunnitelma on toimitettava Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaiselle ennen tarkkailun aloittamista. Kalatalousviranomaisen voi tarvittaessa tarkentaa tarkkailusuunnitelmaa.

ESITETTY TARKKAILUOHJELMA

Kalataloudellinen tarkkailuohjelma sisältää Flikunluoman alaosalla, Kyläjoella ja Närviujoella Wacklininojan alapuolella tehtävät koeravustukset sekä Närviujoella Wacklininojan alapuolella tehtävät sähkökoekalastukset. Koeravustukset tehdään ennen hankkeen alkua, ja mikäli ravuista saadaan havaintoja, toistetaan ne perkauksen valmistuttua. Koeravustuksissa pidetään 10 kertaa kolmella paikalla pyynnissä kahden yön ajan, jolloin yhteenlaskettu pyyntiponnistus on 60 mertayötä. Sähkökoekalastukset tehdään ennen hankkeen aloittamista, kaivutöiden alkamisen jälkeen vuosittain ja niiden valmistumisen jälkeen kolmena vuotena koekalastusrekisterin koealoilla Järvenpää (pinta-ala 250 m²) ja Järvenpää 2 (250 m²).

ASIANOSAISTEN KUULEMINEN

Kuulutus tarkkailuohjelmaesityksen kuulemisesta ja tarkkailuohjelmaesitys pidettiin 28.1.–11.2.2021 välisenä aikana nähtävinä Kurikan kaupungin sekä Ilmajoen ja Laihian kuntien ilmoitustauluilla. Lisäksi kuulutus ja ohjelmaesitys olivat nähtävinä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen internet-sivustolla ja Kyrönjoen ja Eteläisen Rannikko-Pohjanmaan kalatalousalueille sekä Kurikan kaupungin, Laihian ja Ilmajoen kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille toimitettiin 21.1.2021 tarkkailuohjelmaesitystä koskeva lausuntopyyntö. Tarkkailuohjelmasta ei annettu lausuntoja, muistutuksia eikä mielipiteitä.

VARSINAIS-SUOMEN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen hyväksyy esitetyn tarkkailuohjelmaehdotuksen seuraavilla tarkennuksilla:

- Sähkökoekalastukset tehdään esitetyistä Närviujoessa sijaitsevista koealoista (Järvenpää ja Järvenpää 2) vain paremmin sähkökalastukseen soveltuvalla sekä yhdellä koealalla Närviujoen Peltokoskessa (viitteellinen ETRS-TM35FIN-koordinaatti 6956894–236120) ja Riihikoskessa (6957560–233349), Närpiönjoen Gammelstuforsenissa (6961992–226629) sekä Flikunluomassa ja Peuranluomassa.
- Koekalastuksissa tulee noudattaa RKTL:n ohjeita standardinmukaisista koekalastuksista (Olin ym. 2014, ohjeet standardinmukaisiin koekalastuksiin, RKTL:n työraportteja 21/2014).
- Sähkökoekalastuksissa kunkin näytealan pinta-ala tulee mahdollisuuksien mukaan olla vähintään 300 m², mielellään yli 450 m². Alle viisi metriä

10.5.2021

VARELY/1020/2021

leveissä kohteissa voidaan kalastettavan alueen koko määrittää pinta-alan sijaan kalastettavana joen pituutena, jolloin kalastettavan alueen tulee mahdollisuuksien mukaan olla pituudeltaan vähintään 24–27 kertaa joen keskimääräinen leveys kalastettavalla kohteella.

– Koeravustukset tehdään esitetyjen pyyntialueiden lisäksi Peuranluomassa vastaavasti kuin muilla pyyntialueilla.

– Koeravustukset toistetaan niillä pyyntialueilla, joilta saadaan ennen hanketta tehtävissä koeravustuksissa saaliiksi rapuja, kolmena kaivutöiden valmistumisen jälkeisenä pyyntikautena.

– Koeravustukset tehdään heinäkuun lopussa–elokuussa, ja mertojen etäisyyden toisistaan tulee olla vähintään viisi metriä.

– Koeravustusten pyyntivälineet tulee desinfioida ennen siirtymistä vesimuodostumasta toiseen tai samassa vesimuodostumassa sijaitsevalle yläpuoliselle ravustuspaikalle, jonne kalojen ja rapujen vaellus ei ole mahdollista nousuesteen vuoksi.

– Kalataloudellisen tarkkailun tuloksista tulee laatia raportti ja toimittaa se viimeisen tarkkailuvuoden loppuun mennessä Kyrönjoen ja Eteläisen Rannikko-Pohjanmaan kalatalousalueille sekä Kurikan kaupungin ja Laihian ja Ilmajoen kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille.

RATKAISUN PERUSTELUT JA LAUSUNTOJEN HUOMIOIMINEN

Esitetty tarkkailuohjelma antaa, mukaan lukien siihen tehdyt muutokset ja tarkennukset, ennalta arvioiden riittävät tiedot toiminnan kalataloudellisista vaikutuksista.

Närvijoessa Wacklininajan ja Pirttikylän välisellä osuudella vuosina 2018 ja 2020 tehdyissä sähkökoekalastuksissa on saatu saaliiksi taimenia, jotka saattavat viitata taimenen jokiosuudella tapahtuvaan luontaiseen lisääntymiseen. Vähintäänkin jokiosuuden kosket toimivat muualta jokiosuudelle vaeltaneiden luonnossa syntyneiden tai istutettujen taimenten elinympäristönä. Kalataloudellisten vaikutusten osalta on tällä hankkeen ennalta arviointina merkittävimällä vaikutusalueella tarpeen tarkkailla taimenen esiintymistä koealan Järvenpää tai Järvenpää 2 lisäksi yhdellä Riihikosken ja Gammelstuforseniin perustettavalla uudella koealalla. Eri etäisyyksillä Wacklininajasta sijaitsevilla koskialueilla tehtävillä koekalastuksilla voidaan arvioida hankkeen vaikutusalueen laajuutta Närvijoessa ja Närpiönjoessa. Laajat Riihikoski ja Gammelstuforsen ovat säilyneet jokseenkin perkaamattomina, ja taimenen poikastuotannon voidaan niissä – Järvenpään koealan sisältävän kosken tavoin – odottaa riippuvan varsinkin joen veden laadusta, jota hanke saattaa varsinkin uomien ruoppaustöiden aikana heikentää. Peltokoskelle perustettava uusi koeala toimii puolestaan yläpuolisena vertailualueena arvioitaessa Wacklininajasta Närvijokeen hankkeen seurauksena tulevan kuormituksen kalataloudellisia vaikutuksia.

Flikunluomaan ja Peuranluomaan perustettavilla uusilla koealoilla tehtävillä sähkökoekalastuksilla tarkkaillaan hankkeessa tehtävän Flikunluoman perkauksen ja Säläisjärven juoksutuksessa Flikunluomaan ja Peuranluomaan tapahtuvien muutosten vaikutuksia purojen kalastoon. Juoksutusten muutokset saattavat vaikuttaa haitallisesti lähinnä Peuranluoman kalastoon puron enimmäisvirtaaman laskun kautta.

RKTL:n ohjeiden (Olin ym. 2014, ohjeet standardinmukaisesti koekalastuksiin, RKTL:n työraportteja 21/2014) noudattaminen sähkökoekalastuksissa on tärkeää tarkkailutulosten luotettavuuden kannalta.

Sähkökoekalastuksissa koealojen tulee olla riittävän suuret, jotta todennäköisyys havaita uomissa harvalukuisina esiintyviä kaloja ja tulosten yleistettävyyden olisivat mahdollisimman hyvät.

Peuranluomassa on tarpeen tehdä koeravustukset vastaavasti kuin muilla pyyntialueilla, sillä Peuranluoma saattaa olla lähinnä Kyläjoen ja Flikunluoman ohella erittäin uhanalaisen jokiravun esiintymisaluetta ja Peuranluomaan Säläisjärvestä tapahtuvan veden juoksutuksen muuttuminen saattaa vaikuttaa purossa mahdollisesti esiintyvän rapukannan elinolosuhteisiin.

Koeravustusten toistaminen hankkeen jälkeen paitsi ensimmäisenä myös toisena ja kolmantena kaivutöiden jälkeisenä pyyntikautena on tarpeen hankkeen pitkäaikaisvaikutusten tarkkailemiseksi. Varsinaisten töiden aikaisten vedenlaatuvaikutusten lisäksi saattaa rapukantaan vaikuttaa muun muassa mahdollinen happamilta sulfaattimailta tulevan kuormituksen kasvu ja lähinnä Peuraluoman osalta enimmäisvirtaaman laskeminen.

Koeravustukset on syytä tehdä heinäkuun lopussa–elokuussa, koska silloin rapujen voidaan odottaa olevan aktiivisimmillaan eivätkä kuorenvaihdot tai mädin ja poikasten esiintyminen vaikuta pyyntituloksiin. Yksikkösaalisten seurannassa viiden metrin mertäväli on minimivaatimus, jolla estetään mertojen houkutusalueiden päällekkäisyys (Tulonen ym. 1999, Rapututkimukset, teoksessa Kalataloustarkkailu – periaatteet ja menetelmät, Riistan- ja kalantutkimus).

Pyyntivälineiden desinfiointi koeravustuksissa on tarpeen rapuruton leviämisen ehkäisemiseksi.

TARKKAILUOHJELMAN MUUTTAMINEN JA VOIMASSAOLO

Päätöstä voidaan tarvittaessa muuttaa Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen hyväksymällä tavalla. Pieniä muutoksia tarkkailun suorittamistapaan tai aikatauluun voidaan tehdä ilman tarkkailupäätöksen muutosta Varsinais-Suomen ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla tai ELY-keskuksen aloitteesta.

Tämä päätös on voimassa, kunnes uusi päätös asiasta on annettu.

OIKEUSOHJEET

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 62 §, 64 §, 65 §
Hallintolaki (434/2003)

KÄSITTELYMAKSU

-

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen sekä maksuun voidaan hakea oikaisua Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolta. Oikaisuvaatimusosoitus liitteenä.

Kalastusbiologi

Mika Sivil

LIITTEET

Päätöstä ja maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus
Tarkkailuohjelmaesitys

JAKELU

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus

TIEDOKSI

Päätösjäljennös:

Kyrönjoen kalatalousalue
Eteläisen Rannikko-Pohjanmaan kalatalousalue
Kurikan kaupunki, ilmoitustaulun hoitaja ja ympäristönsuojeluviranomainen
Laihian kunta, ilmoitustaulun hoitaja ja ympäristönsuojeluviranomainen
Ilmajoen kunta, ilmoitustaulun hoitaja ja ympäristönsuojeluviranomainen
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Ilmoittaminen päätöksestä:

Tieto päätöksestä julkaistaan Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen internet-sivustolla sekä Kurikan kaupungin ja Laihian ja Ilmajoen kuntien ilmoitustauluilla.